

den lyssnande läsaren - korskopplingar mellan ljud & litteratur

Julia Pennlert 17.1.2020

julia.pennlert@hb.se

Dagens prat:

Korskopplingar mellan ljud och litteratur – hur ser de ut?

- Vad kännetecknar den lyssnande läsaren?
- Vem formar föreställningar om ljudboken?
- Vilka konsekvenser kan kopplingar mellan ljud och litteratur ha för litteratursamhället i stort?

Bakgrund:

Ljudboksboom i Sverige & i världen.

I Sverige:

40% av de konsumerade böckerna är köpta och konsumerade genom digitala abonnemangstjänster.

& Globalt:

- En av de största aktörerna, Storytel:
- Runt 1 miljon användare globalt
- Fler än 200 000 tillgängliga böcker
- Ca. 800 00 konsumerade timmar/dag.

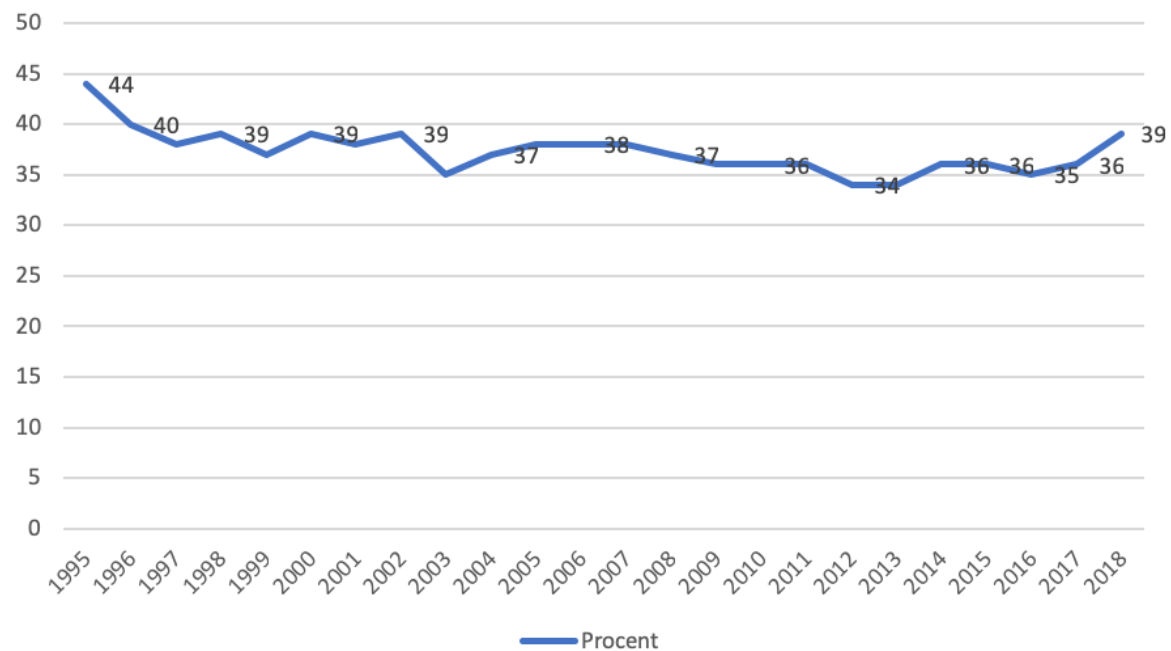
Från Storytel väntas:

Antalet betalande kunder före slutet av 2020 prognostiseras till 1,5 miljoner, motsvarande en abonnenttillväxt på 36%.

Intäkterna från streamingverksamheten väntas öka med 32-35% och landa i spannet 1,9-2,0 miljarder SEK.

Vem läser & vad?

Fig 1: Bokläsning en genomsnittlig dag
fig 2. Läsare av olika format en genomsnittlig dag.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tryckt bok	33	33	31	30	32	32	30	31	32
Ljudbok	3	3	3	3	4	4	4	4	6
E-bok	0	0,5	1	1	1	1	2	2	3
TOTAL	36	36	34	34	36	36	35	36	39

Ljudboken & forskningen.

“Prenumerationstjänster för digitala böcker fortsätter att tillta i antal användare, och fler läsare får därför tag på sina böcker den vägen istället för genom bokhandel och bibliotek. Detta tyder på en förändring både kring hur människor får tag på sin litteratur, och hur de sedan läser den.”

”Bokläsning och den svenska bokmarknaden”
Birgitta Wallin, Elisa Tattersall Wallin och David Gunnarsson Lorentzen (2019)

Se även “Traditionell och digital bokläsning”
Lars Höglund och Eva Wahlström (2018)

Matthew Rubery *The untold story of the talking book* (2016) påpekar att den digitala ljudbokskonsumtionen:

“stands out as one of the only types of reading that have grown in popularity.”

”Research on audiobooks is rare, and as an everyday phenomenon it is more or less unexplored”

Have & Stougaard Pedersen (s.5)

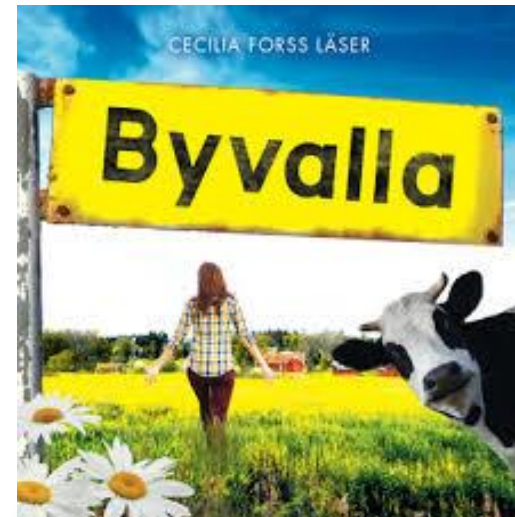
Ljudboken och ljudboken?

- Böcker som går bra i tryckt format tillgängligörs via kommersiella ljudboksappar.
- Gör det möjligt för litteraturläsaren att välja olika format e-bok/ljud/print.
- Historiska exempel, författarinläsningar, där författaren själv läser in sitt verk.

... Och ljudboken?

- Ljudböcker som “föds direkt” för ljud – specialskrivet innehåll anpassat för att konsumeras via ljud.
- Serier, epiosder och “Original-innehåll”. Jämförs med andra medieplattformar, (Netflix, HBO,) där appen är producent, förlag och distributör.

den lyssnande läsaren...

- Ljudboken beskrivs ”passa” en mobil livsstil.
- Lätt att foga in i litteraturläsarens livspussel,
- Pendling, träning, städning.
- Individanpassat/personliga rekommendationer
- Gå in i ljudbubblan?

KEEP
READING
AND
CLEAN
LATER

och den lyssnande läsaren?

- Aktivitet att göra tillsammans?
- Behovet av sällskap, att höra en röst och känna gemenskap?
- Sociala funktioner & diskussioner.

En annan typ av **@bokcirkel!**

Vi slår oss tillsammans ned för att lyssna på en till ett par noveller. Vi varvar detta med bokprat och gratis fika!

Du behöver:

Hörlurar, ett lånekort på biblioteket och teknik som möjliggör att lyssna på ljudböcker.

Gruppen väljer tillsammans vilka noveller som ska lyssnas på.

Noveller som finns att välja på är bland annat...

- Johanna Thydell, Han tänkte på dem som färger
- Jens Lapidus, Heder
- Jonas Karlsson, Den perfekte vännen
- Helena von Zweigbergk, Vad det såg ut som

Info om varje boktitel går att läsa på facebook.com/ungamagasinet

..eller ladda ner via QR-koden nedan!

Torsd 12 okt 18.00
Unga Magasinet

 Sundsvalls
kommun

Är ljudboksläsaren som vi läsare är mest?

Hur är vi som läsare?

Finns något som förenar oss eller skiljer oss ifrån varandra?

Fördomar som kommit på skam ?

- Normativa föreställningar kopplat till lyssnande av litteratur (från Rubery red.2011) ett urval:
  - 1) Att ljudbokslyssnande är en passiv aktivitet.
  - 2) Att ljudböcker inte kräver samma koncentration som tryckta böcker.
  - 3) Tempot går inte att kontrollera
  - 4) Högläsning är för barn.
  - 5) Ljudboksinläsaren stör läsarens tolkning av texten.

Röster om ljud & litteratur.

Matthew Rubery *The untold story of the talking book* (2016) påpekar att den digitala ljudbokskonsumtionen:

“stands out as one of the only types of reading that have grown in popularity.”

”Research on audiobooks is rare, and as an everyday phenomenon it is more or less unexplored”

Have & Stougaard Pedersen (s.5)

Utmaningar för biblioteken:

- **Vet inte att vissa tjänster finns tillgängliga via biblioteken,**
- **Behovet av ett referenssamtal & personlig kontakt när tekniska tips/referenssystem inte fungerar?**

Utmaningar för biblioteken & det läsfrämjande arbetet:

- Hur påverkar tekniken – litteraturens mediala format hur vi tolkar och tar till oss en text?
- Vilka tjänster som finns tillgängliga digitalt via biblioteken
- Behovet av personlig kontakt – när tekniska tips och referenssystem inte fungerar?

Jfr: *Demokratins skattkammare* (2019)

"Det *vidgade textbegreppet* är naturligt i bibliotekens verksamhet. Det är mediernas innehåll, inte formaten, som är centralt." – ur *Demokratins skattkammare*, (s.12, 2019)

Tack!

Referenser:

Höglund, L. "Bokläsning i skiftet mellan traditionella och digitala medier, Litteraturutredningen (2012)

Höglund, L & Wahlström, E. "Traditionell och digital bokläsning" (2018)

Rubery, M. *The untold story of the talking book.* (2016)

Wallin, B, Tattersall Wallin, E och Gunnarsson Lorentzen, D.
"Bokläsning och den svenska bokmarknaden" (2019)

<https://www.boktugg.se/2019/03/29/tio-saker-du-kan-gora-nar-du-lyssnar-pa-ljudbocker-arets-basta-tips/>

<https://news.cision.com/se/storytel/r/storytel-haller-kapitalmarknadsdagen-14-januari--ser-stark-tillvaxt-och-ny-vag-av-expansion-2020-,c3008575>